

Centralna Komisja Egzaminacyjna

EGZAMIN MATURALNY 2013

JĘZYK POLSKI

POZIOM ROZSZERZONY

Kryteria oceniania odpowiedzi

MAJ 2013

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
----------------------	---

Temat 1. Porównaj wizerunki Aresa i sposoby oraz cele ukazania tej postaci we fragmentach eposu Homera *Iliada* i eseju Zbigniewa Herberta *Olimpijski generał*.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Punktacja

1. Zasada zestawienia tekstów, np.: 1 p.
- nawiązanie do mitologii greckiej,
 - różne konwencje,
 - różne funkcje mówienia o Aresie (np. przedstawienie mitu i jego reinterpretacja).

Wizerunki Aresa

2. Ares w *Iliadzie*, np.: 4 p.
- nazywany zabójcą ludzi,
 - lubi wojnę, wojowanie i walkę (*bitwy niesyt*),
 - wzbudza negatywne uczucia,
 - silny i piękny (spiżowy),
 - nieśmiertelny, walczy z nieśmiertelnymi i śmiertelnymi,
 - krytyczny wobec rodziny (np. Zeusa, Ateny),
 - zawzięty, uparty, okrutny.
3. Ares w *Olimpijskim generale*, np.: 4 p.
- mniej ważny niż inni bogowie (proletariackie imię),
 - beźmyślny siłacz, a nie wojownik,
 - pozbawiony zasad moralnych (kłamca, pijak),
 - barbarzyńca,
 - terrorysta,
 - niszczyciel, fanatyk mordów, skrytobójca,
 - cyniczny,
 - działa poza prawem,
 - zasługuje na wzgardę.

Sposób ukazania

4. Ares w *Iliadzie*, np.: 5 p.
- ukazany jako heros (stałe cechy),
 - ukazywany przez działanie (w środku akcji),
 - ukazywany poprzez emocje,
 - mitologizmy, gotowe zwroty (styl formalny),
 - styl homerycki (porównania i epitety),
 - patos,
 - heroizacja,
 - hiperbolizacja,
 - dialog i narracja.

5. **Ares w *Olimpijskim generale*, np.:** **5 p.**
- a) jest pretekstem do rozważań,
 - b) odarty z boskiej proweniencji,
 - c) ukazany w sytuacjach podkreślających jego słabości,
 - d) ukazany w realiach świata współczesnego,
 - e) ukazany w zmieniających się zachowaniach,
 - f) ukazany jako ucieleśnienie przemocy,
 - g) słownictwo nacechowane negatywnie,
 - h) ironia,
 - i) kontrast,
 - j) poetyka eseju (np. asocjacyjność),
 - k) interpretacja końcowej metafory.

Cele ukazania postaci

6. **W *Iliadzie*, np.:** **2 p.**
- a) utrwalenie ustnego przekazu,
 - b) tworzenie mitologii,
 - c) ujęcie mitu w formę literacką,
 - d) współtworzenie zbiorowej tożsamości,
 - e) podkreślenie hierarchiczności władzy.
7. **W *Olimpijskim generale*, np.:** **2 p.**
- a) moralna ocena zjawisk współczesnego świata,
 - b) zło jako trwały składnik świata (zło ma różne kształty),
 - c) ukazanie ludzkiego wymiaru zła (przemoc fizyczna),
 - d) ukazanie kondycji współczesnego człowieka – nuda jako motyw działania współczesnego Aresa.

8. **Podsumowanie** **3 p.**
- pełne:** wskazanie różnic między tekstami w trzech aspektach tematu. (3)
- niepełne:** wskazanie różnic między tekstami w dwóch aspektach tematu. (2)
- próba podsumowania:** wskazanie różnic między tekstami w jednym aspekcie tematu. (1)

Temat 2. **Biblioteka i jej użytkownicy. Analizując i interpretując fragmenty prozy Melchiora Wańkowicza *Ziele na kraterze* i Umberto Eco *Imię róży*, porównaj przedstawione literackie obrazy i sposoby ich kreacji.**

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 26 punktów)

Punktacja

1. **Wstępne rozpoznanie całości i zasada zestawienia tekstów, np.:** **1 p.**
 - a) biblioteka jako odrębny świat (miejsce szczególne),
 - b) refleksja o wartościach, które kryją książki,
 - c) różne przeznaczenia biblioteki (rodzinna i klasztorna),
 - d) refleksja o sensie gromadzenia książek.

2. **Biblioteka we fragmencie *Imienia róży*, np.:** **3 p.**
 - a) instytucja,
 - b) miejsce niezwykle,
 - c) miejsce tajemne (dla wybranych),
 - d) miejsce reprodukcji książek,
 - e) misterna w konstrukcji i urzędowaniu (zgodnie z filozofią średniowiecza),
 - f) miejsce poszukiwań,
 - g) pamięć cywilizacji.

3. **Biblioteka we fragmencie *Ziela na kraterze*, np.:** **3 p.**
 - a) prywatna,
 - b) niezwykłość zwyczajnego miejsca (domowe zacisze),
 - c) o szczególnej atmosferze (duch biblioteki),
 - d) starannie zaplanowana i urządzona,
 - e) miejsce pulsujące życiem (źródło różnych doznań),
 - f) skarbnica książek o różnej wartości,
 - g) księgozbiór uporządkowany/sklasyfikowany,
 - h) zapewnia łatwy dostęp do wszystkich książek.

4. **Użytkownicy we fragmencie *Imienia róży*, np.:** **3 p.**
 - a) mnisi (wtajemniczeni i goście),
 - b) postacie o różnym stosunku do książek,
 - c) goście traktowani jak obcy i odczuwający samotność (narrator i Wilhelm),
 - d) goście kierujący się chęcią poznania,
 - e) widzą bibliotekę jako odzwierciedlenie boskiej doskonałości,
 - f) zarządzający strażnicy niedostępności/książek,
 - g) wytrawni rzemieślnicy/skrybowie/iluminatorzy,
 - h) hierarchiczność (np. rola bibliotekarza).

5. **Użytkownicy we fragmencie *Ziela na kraterze*, np.:** **3 p.**
 - a) narrator – właściciel biblioteki,
 - b) bibliofil,
 - c) miłość do książek ma różne odcienie,
 - d) ceniący smak życia (łączywy na dźwięk, barwę, smak, zapach),
 - e) traktuje bibliotekę jako miejsce przygody intelektualnej,
 - f) porównanie do ogrodnika.

- 6. Sposób kreacji w *Imieniu róży*, np.:** **5 p.**
- a) symbolika,
 - b) metafora świata,
 - c) metafora ludzkiego losu,
 - d) rola światła,
 - e) rozważania o poszukiwaniu prawdy (styl wywodu filozoficznego),
 - f) symbol niedostępności: Prawdy – wiedzy absolutnej dostępnej tylko Bogu,
 - g) nastrojowość (powaga, tajemniczość),
 - h) estetyzm w opisie (słownictwo),
 - i) zróżnicowanie słownictwa w opisie i dialogu (ukazanie stosunku bohaterów do książek),
 - j) ukazanie niechęci do zmian,
 - k) szczegółowość opisu,
 - l) plastyczność.
- 7. Sposób kreacji w *Zielu na kraterze*, np.:** **5 p.**
- a) antropomorfizacja,
 - b) język zindywidualizowany,
 - c) gawęda (tradycja gawędy szlacheckiej),
 - d) elementy rzeczywiste i fikcyjne w opisie,
 - e) faktograficzność,
 - f) barwność polszczyzny (powiedzonka, plastyczne słownictwo),
 - g) anegdotyczność,
 - h) dygresyjność,
 - i) humor,
 - j) szczegółowość i swoboda w narracji,
 - k) wartościowanie świata poprzez język,
 - l) metafora ogrodu/parku.
- 8. Podsumowanie** **3 p.**
- pełne:** wskazanie różnic między tekstami w trzech aspektach tematu. (3)
- niepełne:** wskazanie różnic między tekstami w dwóch aspektach tematu. (2)
- próba podsumowania:** wskazanie różnic między tekstami w jednym aspekcie tematu. (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 2 punkty)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

- podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie, przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym, 2 p.
- uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 2 punkty)

- jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi; urozmaicona leksyka, 2 p.
- zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny; wystarczająca leksyka. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 8 punktów)

- język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja, 8 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja, 6 p.
- język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia, 4 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych, 2 p.
- język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 2 punkty)

- bezbłędna ortografia; poprawna interpunkcja (nieliczne błędy), 2 p.
- poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia); na ogół poprawna interpunkcja. 1 p.

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY**0-4 p.**